

Dialogo inter surduloj

Jean Codjo

Dialogo inter surduloj

Dialogo inter surduloj

Jean Codjo

Dialogo inter surduloj

Flandra Esperanto-Ligo

Tiu ĉi e-libro estas prolibro kaj rajtas esti kopiata laŭplaĉe.

Dialogo inter surduloj

Sinjoro Dege naskiĝis iun lundon, li estas grava homo, je kiu kalkulas la tuta popolo, la popolo de Koaga, feliĉa popolo, kies loĝejo staras sur pinto de monto, ero de sekureco por eviti interbatalon kun aliaj popoloj. Io alia ĉe la Koaga-popolo certe vekas simpatian de najbaraj popoloj, sed kio? Eble la pozicio de la loĝejo, verŝajne ne tio, sed certe io alia, pri kio fieras ĉiuj Koaganu ¹ : sinjoro Dege scipovas la lingvon de la blanka homo, li pro tio estas *akowe*, homo kun blanka aŭ pura kolo; tiel nomiĝas intelektulo, homo, kiu supozeble estas pli inteligenta, tutsimple ĉar li pensas kiel la blanka homo pensas, manĝas, parolas... Sinjoro Dege estas do blanka homo kun nigra haŭto, sekve li estas gravulo, plej grava ero de fiereco de la Koaga-popolo. Tiel grava iĝas Dege, ke lia vilaĝo ne plu taŭgas por iu tiel civilizita kiel sinjoro Dege. Li vivas kun aliaj blankaj homoj kun nigra haŭto sur nigra tero, kie domoj staras sur aliaj domoj, neniam noktiĝas, ĉar troviĝas etaj rondaj sunoj ĉe ĉiuj enloĝantoj, akvo elfluas el tubo en la muro, alivorte, kie ĉio staras je dispono, kondiĉe ke oni verŝajne esprimu la bezonon. Tie loĝas sinjoro Dege, la gravulo, la intelektulo, la nigra blankulo...

Hodiaŭ estas tute normala tago, tago kiel multaj aliaj tagoj en Koaga-vilaĝo, kie post la rikolto kaj dum la senpluva sezono, oni ĉiunokte renkontiĝas sub la plej giganta baobabo, sidas vid'al vide de la vilaĝanoj la plej aĝa kaj pro tio saĝa homo, por aŭskulti belajn mesaĝojn de la naturo, de dioj, el la buŝo de la logike plej taŭga homo. Neniu alia krom la saĝulo povus facile diveni la temon de ĉiunokta rakontado, tio instigas scivolemon kaj devigas ĉiujn alkuri al la baobabo por aŭskulti alian pli freŝdatan novaĵon. Tamen io en la ĉi nokta renkonto ŝanĝiĝas, la surscenigo iom ŝanĝiĝas, anstataŭ la plej aĝa

kaj kutime rakontanto, staras antaŭ la spektantoj kaj aŭskultantoj la patro de sinjoro Dege, kvankam ne juna, sed ne la plej maljuna. Alparolo de Degeto, patro de Dege, certe por ĉiuj en la vilaĝo estas bona. Estas tamen io escepta, sed kiu havus ion kontraŭ la patro, kiu naskigis la plej gravan homon en la vilaĝo? Neniu! Eĉ tia interveno estas delonge dezirata, ĉar la patro de gravulo certe devus esti grava homo, ne gravas lia aĝo. Ian sekreton certe devus havi Degeto por kapabli naskigi iun kiel sinjoron Dege. Degenon, patrino de Dege, ankaŭ certe kontribuis, "tia familio certe ricevis benon de dioj por povi ĝui tian feliĉon," flustras ĉiuj en Koaga.

La ĉi nokta rakontanto estas Degeto, la patro de la plej grava homo vivanta en civilizita vilaĝo, for je multtagaj piediroj de Koaga. Hodiaŭ la sinjoro patro de la gravulo malkaŝos sekreton kiel fari gravan idon, kiu scipovas la lingvon de blanka homo, aŭ almenaŭ li parolos pri la blanka mondo, al kiu apartenas ankaŭ lia filo Dege. Degeto estas la dua plej fama homo en Koaga, li havas parolkapablan skatolon, certe donacita de lia filo, la manartikon ĉirkaŭas brakhorloĝo por indiki la pozicion de la suno aŭ alivorte la tempon, lia piedplando ne havas rektan kontakton kun la grundo pro piedforma aĝo farita el speciala ero el la blanka mondo, ĝi nomiĝas ŝuo; envii Degeton kaj klopodi esti kiel Degeto iĝas la celo de la vivo en Koaga. Kvankam ne reĝo, Degeto majeste paŝas, permesas al si ĉirkaŭrigardi, kun rideto ĉelipe, la brako kun la horloĝo preskaŭ horizontale streĉita por eble montri tion, kio ĉirkaŭas lian brakartikon. Degeto paŝas preskaŭ per la maleolo, la pinto de la ŝuo preskaŭ direktita al la ĉielo; la preterpaso de Degeto estas ĉiam okazintaĵo, bela spektaklo, kiun neniu en Koaga pro iu ajn kialo maltrafus. Hodiaŭ Degeto ne nur paŝas kaj afekte elmontras, sed ankaŭ rakontas. Apud la reĝo sur bela plektita mato sidas Degeto, la subo de la ŝuo bele elmontrita, la brakoj sufiĉe for de la trunko kaj brusto kvazaŭ por diri: "rigardu min, mi estas dika kaj feliĉa homo". La ĉeestantoj jam ĝuas belan etoson eĉ antaŭ la komenco de la rakontado. Ĝis nun neniu vorto fluas el lia buŝo, sed laŭdoj elfluas ĉie,

mawu we na we, alo towe die ². Ĉiuj senescepte ĉeestos la ĉi noktan rakontadon, sed laŭtradicie la enkondukvorton ĉiam havas la saĝulo. Medaĥo, la plej aĝa kaj saĝa homo lasas sian maldekstran brakon fali sur la dekstra ŝultro de Degeto, iom karesas kun fiksitaj okuloj sur li kaj poste direktas sin al la ĉeestantoj por prezenti tiun, kiun ĉiuj jam konas:

— *Mechelemi* ³, hodiaŭ venis la tago, la tempo por konatiĝi kun iu, kiu fakte iĝas la fiereco de la tuta Koaga-vilaĝo. En ĉiu homa socio estas homo kun pura sango tute nature donacita de Dio. La sinjoro apud mi nuntempe estas unu el tiuj homoj sur nia tero. La fluanta sango en li estas pura, sed kaŝita. Ĝi pere de lia filo Dege publike elmontriĝis, sed ni ĉiuj tie ĉi kontribuis al realiĝo kaj elmontriĝo de tia sango. Nia filo Dege estas blanka homo, li loĝas kun blankuloj en blanka lando sur nigra tero, li estas preskaŭ tiel inteligenta kiel la blankuloj mem, pro tio li ankaŭ ne estas for de dioj, li tre bone scipovas la lingvon de la amikoj de Dio, sekve li kapablas solvi ĉiujn niajn problemojn. Lia genera patro mem alparolos vin, eble li ankaŭ povus klerigi nin pri sia filo. Degeto, al vi nun la parolo!

Degeto fiere leviĝas, tute konscia pri la pura sango fluanta en lia korpo, kaj salutas la ĉeestantojn. Kion nun rakonti? Ĉu kiel havi puran sangon en sia korpo? Ĉu kiel naskigi infanon kapabla scipovi lingvon de blankulo? Ĉu paroli pri tio, kiel funkcias la ilo ĉe lia brakartiko? Kiel komenci? Certe je la komenco, sed kiel? Ĉiuj atendas la unuan vorton el la buŝo de Degeto, ĝi certe alvenos. Degeto bone konscias pri sekvo kaj efiko de parolo, de vorto, al nesencaj vortoj li ne rajtas, ĉar ĉiu vorto el lia buŝo iĝas parolo evangelia por ĉiuj en Koaga. “La patro de inteligenta kaj plurlingva parolanto certe estas ankaŭ inteligenta kaj plurlingvano,” opinias ĉiuj en Koaga. Degeto plurfoje aŭdis sian filon paroli la blankan lingvon dum vizitoj ĉe li kaj konas kelkajn vortojn aŭ nociojn rilate al legado de horo kaj salutado. Ĉiuj ĉeestantoj scias, ke je la fino de la ĉi nokta rakonto, ĉiu certe enkapigus kelkajn vortojn de

la blankaj homoj. Oni senpacience atendas la alparolon de Degeto, li ĉirkaŭrigardas kaj aŭdigas: *donc n jro na do bonjour nu mi hwe*⁴. La vortoj *donc* kaj *bonjour* estas certe tiuj de la blanka homo, sekve aperas parole per la unua prononcata frazo de Degeto duvorta vortaro sen scii fakte la signifon de tiuj du vortoj en la loka lingvo. Ĉiuj tuj rajtas ekuzi ĝin, el la ĉeestantoj venas bela frazo por demandi: *donki o a jro na do xo dagbe nu mi*⁵: Okulfrape estas la transformo de la vorto *donc*, kiu iĝas *donki o*. Tion atentis neniu el la ĉeestantoj, la demandfarinto eĉ tuj iĝas fama, ĉar post Degeto li estas la sekva, kiu por la unua fojo prononcas vorton de blankulo. La alparolo de Degeto estas bela teksto per dise ornamitaj fremdaj vortoj. Je la fino de ĉiu frazo flugas laŭdoj el la ĉeestantoj. “Degeto estas spertulo pri blanka lingvo,” krias iu el ili por montri, ke li ankaŭ de nun iom scipovas, aŭdigas: *ze komplan ganji*⁶. Sed ĝis nun Degeto ne ankoraŭ komencis rakonti pri kiel lia filo Dege fine iĝis blankulo. La saĝulo postulas silenton por aŭskulti la veran rakonton de Degeto:

— Mia rakonto iras tra arbaro, naĝas trans riverego antaŭ ol surteriĝi sur la pinto de la monto apud Koaga. Tiam popoloj ĉiutage interbatalis, militis, kaj tio okazigis migradojn ĉiuspecajn al ĉiuj direktoj. La multtaga kaj sezona vojaĝo el fora lando, kie la tiamaj homoj intermanĝis, lacigis niajn praavojn, sed tamen ili retrovis ian forton por supreniri la monton, kies pinto preskaŭ tuŝas la sunon. Tagoj pasis, jaroj forpasis kun popolo tute dediĉita al sia kredo kaj sekve pro tio feliĉa ĝis mi edziĝis kun iu bela ino, la nepino de kuzo de mia avino. Ŝi estis ege bela, hela ĉe la haŭto, mallonghara ino kun sufiĉe larĝa brusto, sur kiu staris rekte du belaj kaj foje tremantaj mamoj preskaŭ perpendikaj al la tuta korpo. Se iu havus la ŝancon iam vidi ŝian paŝadon, la movon de ŝiaj du rondaj sidvangoj, nu, iu kvazaŭa peza ŝtono elfalus la koron, oni plezure emus perdi tutan tagon nur por admiri tian kreitaĵon de Gbedoto⁷. Se krome ŝi alparolas vin; nu — kia beno! — vi rimarkas, ke ŝi ne parolas, sed kantas kiel anĝelo el la ĉielo. Kia bela voĉo! Ŝi estas vere bel...

Antaŭ ol li finprononcis la lastan vorton de sia frazo, ĉiuj aŭskultantoj sopiris, imagis al si tian belan inon kiel edzinon.

“A da Jonnu ⁸,” aŭdigis iu el la aŭskultantoj.

“Na desu we ⁹,” kriis alia.

“Kunjokunwe ¹⁰,” aldonis iu alia.

La cetero de la teksto estas trovebla en la plena versio de tiu ĉi libro. Ĝi estas havebla de www.retbutiko.net

Notoj

[1](#) Loĝanto de Koaga

[2](#) gratulon, tion vi ŝuldas al Dio, ne al homo

[3](#) karaj gekunuloj

[4](#) do mi unue deziras saluti vin

[5](#) do vi deziras diri belan parolon al n

[6](#) mi bone komprenas

[7](#) patro de la universo = Dio

8 vi vere edziĝis

9 ŝi estas vere princino

10 pura sango

Kolofono

Titolo Dialogoj inter surduloj

Aŭtoro Jean Codjo

Kovrilo Julia Litvinova

Tekstaranĝo Erik D'Hondt kaj Paŭl Peeraerts

ISBN 978 90 77066 26 8

UDK 82.3.892

NUR 300

Leĝa depono D/2007/2924/1

Flandra Esperanto-Ligo
Frankrijklei 140 - 2000 Antverpeno

www.retbutiko.net

© 2009 FEL, Antverpeno

Tiu ĉi e-libro estas nur parta eldono. Ĝi rajtas esti libere kopiata.

